

РЕШЕНИЕ

№ 41472

гр. София, 11.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, II КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 14.11.2025 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Теодора Милева

ЧЛЕНОВЕ: Мария Владимирова

Петър Савчев

при участието на секретаря Лилия Благоева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **10868** по описа за **2025** година докладвано от съдия Мария Владимирова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.208 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 285, ал. 1, вр. с чл. 284 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по касационна жалба на Е. Д. М., ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“ в Затвора - [населено място] и втора касационна жалба подадена от процесуалния му представител, срещу Решение № 21815 от 31.10.2024 г., постановено по адм. дело № 4032/2023 г. по описа на Административен съд София град, Първо отделение, 34 състав. С решението е отхвърлен предявеният на основание чл. 284 ЗИНЗС иск на Е. Д. М. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерство на правосъдието за заплащане на обезщетение за причинени неимуществени вреди в размер на 5 000 лева, причинени в периода 29.03.2023 г. до 30.03.2023 г., от незаконосъобразно бездействие на служители при ответника да осигурят на ищеца един час престой на открито на дата 29.03.2023 г.

Касаторът /ищец в първоинстанционното производство/, обжалва съдебното решение, като твърди, че същото е незаконно и превратно и иска от съда неговата отмяна и връщането му за ново разглеждане или съответно да се осъди ответника да заплати обезщетение за причинените му неимуществени вреди в сочения размер. Според касатора решаващият състав не е решил делото от правна страна за наличие на нарушения от ответника на норми на Европейската конвенция за правата на човека и на Международния пакт за граждански и политически права, от които търпи вреди. Счита, че искът му е доказан по основание и размер. Във втората жалба се

съдържат доводи за неправилност на първоинстанционното решение поради нарушение на материалния закон и съдопроизводствените правила, както и необоснованост на постановения съдебен акт.

В проведеното съдебно заседание, касаторът Е. Д. М., участва лично чрез видеоконферентна връзка. Иска от съда да се уважат касационните му жалби.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /ГДИН/ към Министерството на правосъдието, чрез процесуален представител ангажира писмено становище, с което оспорва касационните жалби. Претендира се присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на жалбата.

Административен съд София - град, II касационен състав, след проверка на оспореното решение във връзка с изложените в жалбата оплаквания, както и по реда на чл. 218, ал. 2 от АПК, намира за установено следното:

За да постанови решението, АССГ е установил от фактическа страна, че Е. Д. М. е постъпил в Затвора - [населено място] на 07.11.2018 г., като първоначално е бил настанен в първа група /зона с повишена сигурност/. От 26.07.2019 г. до 05.05.2020 г. пребивава в 11-та група /обвиняеми и подсъдими/. С присъда от 09.01.2018 г. на Специализирания наказателен съд, постановена по НОХД № 646/2015 г., М. е съден на 17 години и 6 месеца „лишаване от свобода“, за престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 3 от НК, с начало на изтърпяване на наказанието - 16.04.2020 г., при първоначално постановен „строг“ режим в Затвора - [населено място]. На 05.05.2020 г., на основание чл. 35, ал. 1 от ППЗИНЗС, М. е преразпределен в 5-та група /група за осъдени лица/, където пребивава към настоящия момент, т.е. и към датата на твърдяното от него нарушение - 29.03.2023 г.

Въз основа на събраните по делото доказателства първоинстанционният съд е намерил, че по график за провеждане на престоя на открито в корпуса на Затвора - [населено място] за 5-та група /осъдени лица/ е предвиден престой на открито в 1 каре, за времето от 09:10 часа до 10:40 часа. На дата 29.03.2023 г. Е. Д. М. не е поискал престой на открито в регламентираното време за 5-та група. На визираната дата същият е бил конвоиран до АССГ от служители на ГД „Охрана“ с автомобил с рег. [регномер на МПС], по дело № 8281/2022 г. на АССГ, 65 състав, с начален час – 9:30 часа. Липсват данни, а не се и твърди от М., изрично да е искал от затворническата администрация да се възползва от правото си на престой навън с друга група.

По делото, по искане на ищеца, са разпитани като свидетели лишените от свобода в Затвора [населено място] Д. П. и И. А. А., които твърдят, че на 29.03.2023 г. М. след като се е върнал от явяване по дело в АССГ му било отказано „каре“ извън графика. Свидетелят П. твърди, че през 2022 г., 2023 г. надзирателите са започнали да не разрешават на М. престой на открито, докато преди това през 2019 г. и 2020 г. е бил пускан. Свидетелят А. е дал показания, че за 5-та група времето за разходка в каре е от 09:10 – 10:40 часа. Когато не може да се използва това каре, поради причина, че съответният затворник е на дело практиката е да го пуснат следобед, когато са работягите, ако има свободно каре. Според показанията на А. не винаги има свободно каре и понякога молбата за престой на открито остава без уважение.

Съставът на АССГ не е кредитирал показанията на двамата свидетели, тъй като е намерил същите за непоследователни и противоречиви.

Съдът е установил фактическата обстановка въз основа на събраните в хода на административното производство доказателства, от които: график за провеждане на престоя на открито в корпуса на затвора [населено място], от който е видно, че за 5-та група е предвиден престой на открито – 1 каре за времето от 09:10 часа до 10:40 часа; справка за заявка за

конвоиране; справка за конвоираните лишени от свобода лица на 29.03.2023 г., докладни записки от мл. инспектор И. С., инспектор Д. К., списък на лишените от свобода от 5 група, които са отказали престой на 29.03.2023 г.

В постановеното решение Съдът е приел за безспорно, че на цитираната дата М. не е ползвал престой на открито, в утвърдения от началника на затвора график /за 5-та група от 09:10 ч. до 10:40 ч./, тъй като е бил конвоиран за явяване в съдебно заседание на АССТ, с начален час - 09:30 ч. Съдът е посочил, че налице е била обективна невъзможност същият да се ползва от правото си на престой на открито, когато по график групата към която се числи, провежда такъв и едновременно с това да участва като страна по дело в АССТ образувано по негова искова молба срещу ГД“ИН“. В тази връзка Съдът е приел, че действително правото на М. по чл. 86, ал.1, т.1 от ЗИНЗС не е реализирано на дата 29.03.2023 г., но не поради бездействие на затворническата администрация, а поради изборът му да участва лично в заседание на АССТ, както и че са недоказани елементите от фактическия състав на отговорността на държавата по чл. 284-285 вр. чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС. Поради липсата на нарушение от страна на администрацията, изразяващо се на плоскостта на случая в лишаване на М. от полагащото му се право, първоинстанционният съд е приел, че искът се явява изцяло неоснователен.

Решението е валидно, допустимо и правилно. Постановено е след точен и обективен анализ на събраните доказателства, като решаващият състав е изпълнил задължението си в хода на съдебното производство да установи дали е налице основателна претенция за претърпени неимуществени вреди. Приетата от съда фактическа обстановка е напълно изяснена и съответства на събраните по делото писмени и гласни доказателства. Правилно съдът не е кредитирал показанията на св. А. и П., като ги е ценил в съвкупност с писмените доказателства представени с административната преписка от ответника. В хода на производството ищецът не ангажирал други доказателства в подкрепа на изложеното в показанията на двамата свидетели.

При съвкупната преценка на доказателства съставът на Административен съд - София град е формирал правилен и обоснован извод, че са недоказани елементите от фактическия състав на отговорността на държавата по чл. 284-285 вр. чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Нормата поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица и установява забрана осъдените и задържаните под стража да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко и унижително отношение. Основателност на предявения иск предполага кумулативно установяване на материалноправните предпоставки: акт, действие или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл. 3 от с.з, настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението, която се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС и причинна връзка между нарушението на чл. 3 от ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат.

Задълженията на ответника във връзка с осигуряване на благоприятни условия при изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ от осъдените лица са уредени в ЗИНЗС и ППЗИЗС. На правото на лишените от свобода на престой на открито не по-малко от един час на ден /чл. 86, ал. 1, т. 1 от ЗИНЗС/ съответства задължението на затворническата администрация да осигури такъв, което е сторено от началник на Затвора – [населено място], чрез утвърждаване на график за провеждане на престой на открито корпуса на затвора. Според този график затворниците настанени в 5-та група /осъдени лица/, към която към 29.03.2023 г. се числи и М., провеждат престой на открито във времето от 09:10 ч. до 10:40 ч. в 1 каре /чл. 71, ал. 2 от ППЗИЗС/, т.е. с

времетраене 1 час и 30 минути. Правилно АССГ е приел, че правото на М. по чл. 86, ал. 1, т. 1 от ЗИНЗС не е реализирано на дата 29.03.2023 г., но не поради бездействие на затворническата администрация, а поради избора на касатора да участва лично в заседание по негово дело в АССГ, проведено се в период, в който съгласно утвърдения график е предвиден престой на открито на 5-та група. Съществуващата законова уредба на правото на престой на открито не предвижда задължение на затворническата администрация да осигури такъв престой допълнително, при пропускане на престоя на открито на изтърпяващите наказание лишаване от свобода по утвърдения график на затвора. Затворническата администрация е изпълнила задължението си да осигури право на престой на открито, за което свидетелства изготвения от страна на началника на Затвора - [населено място] график. От друга страна липсват доказателства М. да е заявил изрично да се възползва от правото си на престой навън с друга група. От съвкупната преценка на събраните доказателства не се установява виновно нарушение на нормата на чл. 86, ал. 1, т. 1 от ЗИНЗС, следователно липсва първата материалноправна предпоставка за реализиране на отговорността на държавата.

Според чл. 3 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. Правилно Административен съд - София град е отбелязал, че аналогично със ЗИНЗС се въвежда забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, унижително отношение и задължава държавата да им осигури условия за изтърпяване на наложеното им наказание, съобразени с уважението към човешкото достойнство, като този начин и метод на изпълнение на наказанието не следва да ги подлага на страдание или трудности от степен над неизбежното ниво на страдание, присъщо на задържането, като тяхното здравословно и физическо състояние е необходимо да бъдат адекватно гарантирани. По делото не се установява неизпълнение на законови задължения, в следствие на което да са претърпени вреди, които са в пряка и непосредствена последица от неизпълнението. На сочената дата касаторът е пропуснал престой на открито, защото физически не се е намирал в затвора по времето на провеждането му за групата, към която се числи. Касае се за инцидентен случай, като престоят на открито не е проведен от затворническата администрация по обективни причини, т.е. липсва незаконосъобразно поведение на затворническата администрация. Настоящият състав не констатира нарушения на правото на ЕС и на Международния пакт за граждански и политически права, тъй като ограниченията и неудобствата, които касаторът търпи са пряко следствие от наложеното му с влязла в сила присъда наказание, а не са в следствие на незачитане на закона от страна на затворническата администрация. С оглед горното липсва нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС във връзка с правото на касатора на престой на открито.

Правилно първоинстанционният съд е приел, че не са налице незаконни действия/бездействия от страна на ответника, което е първата от кумулативно предвидените в разпоредбата на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС предпоставки за ангажиране на отговорността на държавата за вреди.

По тези съображения решението не страда от пороците релевиращи в касационната жалба, поради което, като валидно, допустимо и правилно, следва да бъде оставено в сила.

С оглед изхода на спора в полза на ответника следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в размер от 130 лв., на основание чл. 37 от Закона за правната помощ вр. чл. 27ж от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Водим от горното и на основание чл. 221, ал. 2, предл. първо от АПК, Административен съд – София град, II - ри касационен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 21815 от 31.10.2024 г., постановено по адм. дело № 4032/2023 г. от Административен съд - София град, първо отделение, 34 - ти състав.

ОСЪЖДА Е. Д. М., ЕГН - [ЕГН], да заплати на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ сумата от 130 /сто и тридесет/ лева разноси по делото.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: